

LATVIJAS REPUBLIKAS PATENTU VALDE

* * *

APELĀCIJAS PADOME

=====
Pasta adrese: Adrese: Tālruni: Fakss: E-pasts:
a/k 824, Rīga LV-1010 Cīradeles iela 7/70, Rīga 7099 610, 7099 636 7099 650 valde@lrpv.lv
=====

Apelācijas lietas šifrs:
ApP/2006/M-05-296

Lēmums

Rīga

2006.gada 6. septembrī

Apelācijas padome (turpmāk ApP):
ApP sēdes priekšsēdētājs – J.Ancītis,
ApP sēdes locekļi – K.Krūmiņš un D.Liberte,
ApP sekretāre – I.Riža,

2006.gada 6.janvārī izskatīja apelāciju, kuru, vadoties no 1999.g. likuma *Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm* (turpmāk – LPZ/99) 13.panta astotās daļas noteikumiem, 2005.gada 21.novembrī (dokuments datēts ar 17.11.2005) preču zīmes pieteicēja – uzņēmēj sabiedrības SIA ALFOR (Latvija) – vārdā iesniedzis SIA ALFOR valdes priekšsēdētājs J.Zuzāns par Latvijas Republikas Patentu valdes (turpmāk – LPV) 2005.gada 24.augusta lēmumu par atteikumu reģistrēt preču zīmi **LAIMĒTAVA** (figurāla zīme, turpmāk – fig.):

L A I M Ē T A V A

(pieteik. Nr. M-05-296; pieteik. datums – 25.02.2005; krāsu salikums – sarkans; pieteikta 41.kl. pakalpojumiem 'izpriece; azartspēļu pakalpojumi').

Apelācijas iesniedzējs nepiekrīt LPV lēmuma pamatojumiem, lūdz lēmumu atcelt un atzīt pieteikto apzīmējumu par reģistrējamu.

Sākotnēji pieteicēja 13.07.2005 dokuments ar nosaukumu 'Apelācija' (ar pielikumiem) tika 15.07.2005 iesniegts kā atbilde uz LPV 14.04.2005 pieprasījumu. SIA ALFOR arī 14.07.2005 iesniegusi vēstuli Tieslietu ministrijas valsts sekretāram, kurā informē ministriju par šo LPV pieprasījumu un paskaidro, ka lieto apzīmējumu 'LAIMĒTAVA' jau no 2002.gada un uzskata to par tādu, kas identificē tieši šīs zīmes pieteicēja azartspēļu organizēšanas vietas, tāpēc iesniegusi LPV apelāciju, lūdzot atcelt "2005.gada 14.aprīļa .. lēmumu" (faktiski – pieprasījumu) un reģistrēt vārdu 'LAIMĒTAVA' kā SIA ALFOR preču zīmi.

LPV savā 18.07.2005 paziņojumā informējusi SIA ALFOR, ka minētais 14.04.2005 LPV pieprasījums vēl nav lēmums konkrētajā preču zīmes reģistrācijas lietā. Lēmums saskaņā ar LPZ/99 13.panta trešās daļas noteikumiem tiek pieņemts tikai pēc iepazīšanās ar pieteicēja paskaidrojumiem, ja tādi tiek saņemti, vai pēc trīs mēnešu termiņa izbeigšanās, ja pieteicēja paskaidrojumi netiek saņemti. Tādēļ 14.07.2005 saņemto pieteicēja 'apelāciju' LPV izskatījis kā atbildi uz pieprasījumu, bet, ja pēc tam pieņemtais LPV lēmums pieteicēju neapmierinās, viņš saskaņā ar LPZ/99 17.¹ panta pirmās daļas noteikumiem varēs par to iesniegt apelāciju. Analoga satura paskaidrojumu par preču zīmes pieteikuma turpmāko procedūru LPV sniegusi 18.07.2005 vēstulē Nr. 1-5.1/309N Tieslietu ministrijai.

ApP sēdē piedalījās pieteicēja (apelācijas iesniedzēja) – uzņēmēj sabiedrības SIA ALFOR – pārstāve G.Bulavčika (ar SIA ALFOR valdes priekšsēdētāja izdotu, notariāli apliecinātu pilnvaru) un LPV pārstāve – Preču zīmju un dizainparaugu departamenta Nacionālo zīmju ekspertīzes daļas vadītāja K.Kropa, kas veikusi minētā pieteikuma ekspertīzi tās nobeiguma posmā.

I. Izskatot apelācijas iesniegumu un lietas materiālus, Apelācijas padome **konstatēja**:

1. LPV 24.08.2005 lēmums atteikt preču zīmes **LAIMĒTAVA** (pieteik. Nr. M-05-296) reģistrāciju, kas pieņemts ar atsauci uz LPZ/99 6.panta pirmās daļas 2.punkta noteikumiem, balstās uz atzinumu, ka pieteiktajam apzīmējumam trūkst jebkādas atšķirtspējas attiecībā uz pieteiktajiem pakalpojumiem.

2. Minēto viedokli paskaidro lēmumā ietvertā šā apzīmējuma analīze, kā arī LPV pārstāves paskaidrojumi ApP sēdes gaitā:

2.1. kā izriet no plašsaziņas līdzekļu informācijas, apzīmējums 'LAIMĒTAVA' ir jaunvārds, kuru lieto kā sinonīmu jēdzieniem 'spēļu zāle', 'kazino'. Vārds 'LAIMĒTAVA' ar šādu nozīmi tiek lietots jau vismaz kopš 2003.gada, un to atzinīgi novērtējuši latviešu valodas speciālisti. Lai gan šis jaunvārds vēl nav saņēmis nepārprotamu sabiedrības novērtējumu, nav apšaubāms, ka tas jau ir nostiprinājies latviešu valodā kā jēdzienu 'spēļu zāle' un 'kazino' sinonīms (pievienotas Interneta izdrukas);

2.2. tā kā ar vārdu 'LAIMĒTAVA' vispārīgi apzīmē spēļu zāli vai kazino, ir skaidrs, ka šis vārds nevar identificēt viena uzņēmuma piedāvātos izklaides pakalpojumus, arī kazino vai spēļu zāļu pakalpojumus, citu uzņēmumu piedāvāto tāda rakstura pakalpojumu vidū. Ievērojot vārda 'LAIMĒTAVA' jēdzienisko nozīmi un lietojumu, ir pašsaprotami, ka ikvienam attiecīgās jomas komersantam jābūt brīvai iespējai izmantot šo vārdu šādu izklaides pakalpojumu sniegšanas vietas apzīmēšanai. Tādējādi šis vārds nevar norādīt uz pakalpojumu izcelsmi no konkrēta uzņēmuma un nevar būt uzņēmuma tiesību objekts, respektīvi, to nevar reģistrēt kā preču zīmi;

2.3. izskatāmais apzīmējums ir pieteikts reģistrācijai attiecībā uz 41.klases pakalpojumiem 'izpriecās; azartspēļu pakalpojumi', tātad tieši jomā, kur vārdam 'LAIMĒTAVA' piemīt vienīgi aprakstošs raksturs. Ievērojot pieteikto apzīmējumu veidojošā vārda 'LAIMĒTAVA' mūsdienu nozīmi, var apgalvot, ka šim apzīmējumam trūkst jebkādas atšķirtspējas. Tas apstāklis, ka apzīmējums ir izpildīts ar sarkaniem burtiem, neietekmē šo atzinumu, jo skaidrs, ka tā kopuztverē galvenā loma ir vārdiskajam apzīmējumam pašam par sevi. Nav pamata uzskatīt, ka šis apzīmējums saistībā ar pieteiktajiem pakalpojumiem varētu tikt uztverts nevis kā vispārīgs attiecīgo pakalpojumu sniegšanas vietas apzīmējums (līdzīgi apzīmējumiem 'kazino', 'bārs', 'Interneta kafejnīca', 'bistro', 'nakts klubs', 'galerija' u.tml.), bet gan kā noteiktas personas preču (pakalpojumu) zīme. Arī šā apzīmējuma konkrētais lietojums saistībā ar pieteicēja SIA ALFOR komercdarbību (piemēram, Internetā pieejamajā informācijā) rada iespaidu tikai par vispārīgu apzīmējumu, kas lietots ar tādu pašu nozīmi kā 'spēļu zāle';

2.4. vadoties no iepriekšminētā, ir pamats uzskatīt, ka pieteiktajam apzīmējumam trūkst jebkādas atšķirtspējas attiecībā uz pieteiktajiem pakalpojumiem, tātad tas neatbilst LPZ/99 6.panta pirmās daļas 2.punkta noteikumiem un nav reģistrējams kā preču zīme;

2.5. ekspertīzes gaitā pieteicēja iesniegtajā atbildē kā galvenie pretargumenti reģistrācijas atteikuma iemesliem tika minēts, ka vārds 'LAIMĒTAVA' nav vispārīgs azartspēļu pakalpojumu sniegšanas vietu raksturojošs apzīmējums, ka šis apzīmējums kā nosaukuma sastāvdaļa tiek lietots tikai nosaukumā 'FENIKSS LAIMĒTAVA', ka SIA ALFOR apzīmējumu 'LAIMĒTAVA' plaši izmanto jau kopš 2002.gada marta un ka tas ir ietverts LPV jau reģistrētajās preču zīmēs **F FENIKSS LAIMĒTAVA** (fig.) (M 52 649) un **F FENIKSS LAIMĒTAVA** (fig.) (M 52 650). Vēlreiz pārbaudot pieejamo informāciju saistībā ar apzīmējumu 'LAIMĒTAVA', tomēr nevar piekrist, ka vārds 'LAIMĒTAVA' nav vispārīgs azartspēļu pakalpojumu sniegšanas vietu raksturojošs apzīmējums. Piemēram, S.Vanzoviča rakstā *Rosina aizliegt azartspēļu reklāmu (Neatkarīgā Rīta Avīze, 23.02.2005)* minēts, ka "vakaros visur rēgojas uzraksti ar laimētavu vilinājumiem", kā arī, ka "izkārtnēs ierosināts liegt norādīt darbības veidu, piemēram, rakstīt 'spēļu zāle', 'kazino', 'laimētava', 'bingo zāle', 'spēļu automāti' un tamlīdzīgi". Aģentūras BNS rakstā *Par gada vārdu valodnieki izvēlējušies surogātpasta apzīmējumu MĒSTULE* var lasīt, ka "valodnieku interesi piesaistījuši arī vārdi, kas pagājušajā gadā nostiprinājuši savas pozīcijas, to vidū 'vingruma klubs', 'laimētava', 'lietpratējs'" (BNS ziņas, 27.01.2005). Rakstā *Lēmums pret spēļu zālēm robains* ir sacīts: "... pēc vienkāršas kartes pārbaudot, vai laimētava atrodas Rīgas vēsturiskajā centrā vai Mežaparkā" (*Diena*, 14.03.2005). No minētajiem materiāliem redzams, ka vārds 'LAIMĒTAVA' Latvijas presē tiek lietots aprakstošā, proti,

sugasvārda nozīmē, kā sinonīms apzīmējumam 'spēļu zāle', un netiek saistīts ar kādu konkrētu uzņēmumu;

2.6. vārdiskais apzīmējums 'LAIMĒTAVA', protams, var būt preču zīmes elements, kā tas ir jau reģistrēto kombinēto preču zīmju **F FENIKSS LAIMĒTAVA** (fig.) (M 52 649) un **F FENIKSS LAIMĒTAVA** (fig.) (M 52 650) gadījumā, taču, ievērojot izklāstītos apsvērumus, ir skaidrs, ka uz šo apzīmējumu saskaņā ar LPZ/99 5.panta ceturtās daļas noteikumiem ("izņēmuma tiesības neattiecas uz tādiem preču zīmes elementiem, kurus, atsevišķi ņemot, saskaņā ar šā likuma 6.panta pirmās daļas noteikumiem nevar reģistrēt kā preču zīmes") neattieksies šo zīmju reģistrācijas rezultātā iegūtās izņēmuma tiesības;

2.7. tas apstāklis, ka SIA ALFOR apzīmējumu 'LAIMĒTAVA' izmanto jau no 2002.gada marta, tomēr nenodrošina apzīmējuma 'LAIMĒTAVA' reģistrāciju, jo ne jau katrs nedistinktīvs (atšķirtnespējīgs) apzīmējums, kuram uz attiecīgajām precēm vai pakalpojumiem piemīt aprakstošs raksturs, var iegūt atšķirtspēju lietošanas rezultātā. SIA ALFOR iesniegtie materiāli nav pietiekoši, lai apgalvotu, ka Latvijas patērētāji apzīmējumu 'LAIMĒTAVA' saista tieši ar SIA ALFOR sniegtajiem pakalpojumiem un līdz ar to šim apzīmējumam būtu piemērojami LPZ/99 6.panta trešās daļas noteikumi ("preču zīmes reģistrāciju nevar atteikt uz šā panta pirmās daļas 2., 3. vai 4.punkta noteikumu pamata..., ja zīmes lietošanas dēļ tā Latvijas attiecīgo patērētāju uztverē ieguvusi atšķirtspēju attiecībā uz reģistrācijai pieteiktajām precēm un pakalpojumiem").

3. LPV pārstāve ApP sēdē papildus paskaidro, ka preču zīmes pieteicēja (apelācijas iesniedzēja) iesniegtie materiāli neliecina par to, ka patērētāji varētu uztvert pieteikto apzīmējumu kā preču zīmi. Nav arī pārliecinošu pierādījumu, ka tieši SIA ALFOR pirmā sākusī lietot apzīmējumu 'LAIMĒTAVA' savu spēļu pakalpojumu sniegšanas vietu apzīmēšanai.

4. Apelācijas iesniedzējs savos 14.07.2005 un 17.11.2005 iesniegumos un paskaidrojumos sēdes gaitā nepiekrīt LPV argumentiem, lūdz atcelt LPV lēmumu un atzīt pieteikto preču zīmi par reģistrējamu, minot šādus pretargumentus:

4.1. SIA ALFOR apzīmējumu 'LAIMĒTAVA' plaši izmanto jau no 2002.gada marta, ko apliecina spēļu zāles Rīgā, Marijas ielā 15, izkārtnes pase (Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Arhitektūras pārvaldes 14.03.2002 izdota izkārtnes pase ar konkrētās situācijas fotoattēlu), kā arī citu "FENIKSS" azartspēļu vietu izkārtņu pases (bārs - spēļu zāle Rīgā, Zolitūdes ielā 19, pase izd. 26.05.2003; bārs – laimētava "FENIKSS" Rīgā, Matīsa ielā 85, pase izd. 26.05.2003; bārs – spēļu zāle "FENIKSS" Rīgā, Kuldīgas ielā 19, pase izd. 30.09.2003; laimētava "FENIKSS" Rīgā, Valdeķu ielā 26, pase izd. 30.09.2003). No izkārtņu pasēm redzams, ka vārds 'LAIMĒTAVA' netiek lietots kā sinonīms vārdam 'spēļu zāle', bet gan lai identificētu tieši SIA ALFOR piedāvātos pakalpojumus un azartspēļu organizēšanas vietas "FENIKSS";

4.2. LPZ/99 1.panta 6.punkts nosaka, ka atšķirtspēja ir apzīmējuma raksturīgo īpašību kopums, kas nodrošina iespēju atšķirt ar šo apzīmējumu marķētās kāda uzņēmuma preces vai pakalpojumus no citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem; apzīmējuma atšķirtspējas vērtējums ir atkarīgs ne tikai no paša apzīmējuma rakstura, bet arī no patērētāju uztveres un attiecīgo preču vai pakalpojumu rakstura. Gan LPV ekspertīzes, gan apelācijas iesniedzēja pievienotie Interneta materiāli liecina, ka apzīmējums 'LAIMĒTAVA' kā nosaukuma sastāvdaļa tiek lietots tikai nosaukumā 'FENIKSS LAIMĒTAVA', tāpēc vārds 'LAIMĒTAVA' nav vispārīgs azartspēļu pakalpojumu sniegšanas vietu raksturojošs apzīmējums. Lai identificētu spēļu zāles, apzīmējumu 'LAIMĒTAVA' lieto tikai SIA ALFOR, līdz ar to šis vārds identificē tikai šā uzņēmuma piedāvātos spēļu zāļu pakalpojumus un tam piemīt atšķirtspēja attiecībā uz SIA ALFOR sniegtajiem pakalpojumiem;

4.3. tāpat apelācijas iesniedzējs apzīmējumu 'LAIMĒTAVA' izmanto kopš 2002.gada marta, tas ir – gadu agrāk, nekā šo vārdu sāka lietot citas personas (skat. publikāciju datumus, uz kuriem norāda LPV lēmums). Šā apzīmējuma izcelsme ir saistāma ar SIA ALFOR valdi, kaut gan šis fakts nav rakstiski dokumentēts. Azartspēļu un izložu likumā ir lietoti jēdzieni 'spēļu zāle', 'kazino', arī 'spēļu organizēšanas vieta', kuri attiecīgi uzskatāmi par termiņiem vai sugasvārdiem attiecīgajā jomā. Spēļu zāle ir vieta, kur atrodas spēļu automāti, kazino – vieta, kur atrodas ruletes, kāršu un kauliņu spēļu galdi. SIA ALFOR nepieder neviens kazino, bet ir daudzas spēļu zāles. Vārds 'LAIMĒTAVA' tāpat nav šīs nozares termins, tas ir jauns, īpatnējs vārds, tā nozīme līdzīga vārdam 'vinnētava'. Tas atšķiras no termiņiem un raksturīgs tikai apelācijas iesniedzējam. Turklāt jau 2003.gada 20.decembrī LPV reģistrēja SIA ALFOR kā īpašnieku preču zīmēm, kurās ir ietverts vārds 'LAIMĒTAVA': M 52 649 un

M 52 650. Tās reģistrācijai bija pieteiktas 14.03.2003, tātad jau kopš šā brīža SIA ALFOR centās nostiprināt savas tiesības uz šo jaunievedumu (pievienotas šo zīmju reģistrācijas apliecību kopijas);

4.4. ņemot vērā visu iepriekš minēto, apelācijas iesniedzējs uzskata, ka vārds 'LAIMĒTAVA' nodrošina SIA ALFOR piedāvāto pakalpojumu atšķiršanu no citu azartspēļu organizētāju sniegtajiem pakalpojumiem, un tas ir reģistrējams kā preču zīme.

5. ApP sēdē apelācijas iesniedzēja pārstāve arī paskaidro, ka norādīto publikāciju autori, kā arī valodas speciālisti, kas apsprieda vārdu 'LAIMĒTAVA' kā jaunvārdu, acīmredzot ir nepareizi uztvēruši atsevišķa uzņēmuma – SIA ALFOR – tikai savu pakalpojumu apzīmēšanai izmantoto vārdu.

II. Apelācijas izskatīšanas rezultātā Apelācijas padome nāca pie šādiem **slēdzieniem**:

1. No lietas materiāliem var konstatēt, ka uzņēmēj sabiedrības SIA ALFOR apelācija ir iesniegta saskaņā ar likumā un ApP noteikumos paredzēto kārtību. Tādējādi ir pamats tās izskatīšanai pēc būtības.

2. LPV 24.08.2005 lēmums tiek pamatots ar LPZ/99 6.panta pirmās daļas 2.punktu, kas paredz, ka kā preču zīmi nevar reģistrēt apzīmējumus, kam trūkst jebkādas atšķirtspējas attiecībā uz pieteiktajām precēm vai pakalpojumiem; ja šādi apzīmējumi ir reģistrēti, reģistrāciju var atzīt par spēkā neesošu. LPZ/99 1.panta 6.punktā ir dota atšķirtspējas definīcija: atšķirtspēja ir apzīmējuma raksturīgo īpašību kopums, kas nodrošina iespēju atšķirt ar šo apzīmējumu marķētās kāda uzņēmuma preces vai pakalpojumus no citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem; apzīmējuma atšķirtspējas vērtējums ir atkarīgs ne tikai no paša apzīmējuma rakstura, bet arī no patērētāju uztveres un attiecīgo preču vai pakalpojumu rakstura.

3. LPV lēmums atsaucas uz publikācijām, kurās vārds 'LAIMĒTAVA' lietots kā sinonīms vārdiem 'spēļu zāle' vai 'kazino', apzīmējot azartspēļu organizēšanas vietu. Tādējādi attiecībā uz pieteiktajiem pakalpojumiem (izpriecās, azartspēļu pakalpojumi) šis apzīmējums ir uztverams kā aprakstošs apzīmējums, kurš nevar norādīt uz pakalpojumu izcelsmi no konkrēta uzņēmuma. Apzīmējumiem, kam ir aprakstošs raksturs, trūkst atšķirtspējas.

4. ApP uzskata, ka izskatāmās lietas apstākļi atbilst LPZ/99 6.panta pirmās daļas 2.punkta noteikumiem.

4.1. Nav šaubu, ka pieteiktais apzīmējums 'LAIMĒTAVA' ir saprotams katram patērētājam. Lasot vai dzirdot šādu vārdu, katrs var iedomāties, ka runa ir par vietu, kur var laimēt, iegūt laimestu (vienkāršrunā arī - vinnēt, gūt vinnestu). 'Laimēt' nozīmē 'iegūt loterijā, izlozē, azartspēlē'; 'laimests' ir nauda vai manta, ko iegūst loterijā, azartspēlē (*Latviešu literārās valodas vārdnīca*, 4.sēj., "Zinātne", Rīga, 1980; 575.lpp.). Vārdu 'laimēt' ar nozīmi 'gūt labumu' (pēc sena apvidvārda parauga un ņemot vērā šā vārda lietojumu folklorā) 20.gadsimta divdesmitajos gados literārajā valodā ieviesis rakstnieks J.Janševskis. Ievērojamais valodnieks J.Endzelīns šo darbības vārdu, kā arī lietvārdu 'laimests', ieteicis izmantot attiecīgo aizguvumu (ģermānismu) 'vinnēt' un 'vinnests' vietā (Karulis K., *Latviešu etimoloģijas vārdnīca*, 1.sēj., "Avots", Rīga, 1992; 491.lpp.). Var piekrist apelācijas iesniedzējam, ka pieteiktais apzīmējums 'LAIMĒTAVA' nav vispāratzīts, oficiāls termins attiecīgajā nozarē. Azartspēļu un izložu likumā šāds jēdziens nav minēts; likums kā azartspēļu organizēšanas vietas nosauc un skaidro terminus 'spēļu zāle', 'kazino', 'bingo zāle', arī 'totalizatora vai derību likmju pieņemšanas vieta' (Azartspēļu un izložu likuma 20.-25.pants). Vārdam 'LAIMĒTAVA' ir jūtama nedaudz senlaicīga nokrāsa, līdzīgi vārdiem *velētava*, *tirgotava*, *dziedinātava*, *Mītava* (Jelgavas senākais nosaukums, 'mainītava' - maiņas vieta). Tomēr šis vārds ir viegli uztverams kā latviešu valodas vārdu krājuma sastāvdaļa, jo tas ir darināts pilnīgi atbilstoši vispārpieņemtām latviešu valodas likumībām. Protī, lietvārdus – vietu nosaukumus – bieži atvasina ar izskaņu '-tava' no darbības vārdu nenoteiksmes celma: *lasīt – lasītava*, *glabāt – glabātava*, *peldēt – peldētava*, *šķirot – šķirotava*, *tīrīt – tīrītava* (Ceplīte B., Ceplītis L., *Latviešu valodas praktiskā gramatika*, "Zvaigzne", Rīga, 1991; 29.-33.lpp.).

4.2. ApP neizslēdz iespēju, ka vārds 'LAIMĒTAVA' ir jaunvārds (vai arī sens vārds, kas ilgu laiku nav lietots) un ka mūsdienās tas pirmoreiz sākts lietot tieši SIA ALFOR darbībā, kā to apgalvo apelācijas iesniedzējs. Iespējams arī, ka citas azartspēļu firmas to savu pakalpojumu sniegšanas vietu apzīmēšanai nelieto nemaz vai lieto tikai epizodiski: no pavisam 461 azartspēļu organizēšanas vietu adresēm Latvijā 55 šādu vietu oficiālajos nosaukumos ir ievērts vārds 'laimētava', un tie visi ir SIA

ALFOR uzņēmumi (sk. *Uzņēmumu rokasgrāmata 1188*, <http://1188.delfi.lv>). Tomēr šai lietai būtiski ir arī tie fakti, uz kuriem norādījusi LPV ekspertīze un kuri liecina, ka minētais vārds ir iegājis plašākā sabiedrības lietošanā.

4.3. Plašsaziņas līdzekļos vārdu 'LAIMĒTAVA' jau zināmu laiku izmanto kā sinonīmu apzīmējumam 'spēļu zāle' un 'kazino', par ko liecina šādi piemēri (šeit minēti gan LPV lēmumā norādītie, gan arī citi piemēri, ko lietai pievienojusi ApP vai – vienā gadījumā – pats apelācijas iesniedzējs):

4.3.1. "Atzinīgi novērtēts arī jaunievedums 'laimētava' – kazino vai spēļu zāles vietā" (Neimane D., *"Spāmotie" teicieni*; LTV *Panorāma*, 13.01.2004: <http://www.ltv-panorama.lv>);

4.3.2. "Plaša diskusija sabiedrībā izraisījusies par jaunvārdu 'laimētava', kam jaunieši pretstatījuši vārdu 'zaudētava', stāstīja žūrijas komisijas pārstāvji" (ziņu aģentūras LETA informācija *Noskaidroti gada vārdi un "nevārdi"*; 29.01.2004, Interneta portāls APOLLO: <http://www.apollo.lv>; līdzīga informācija ietverta arī materiālā *Paziņots gada nevārds*; mārketinga un reklāmas vortāls ALBERTS, 29.01.2004: <http://www.alberts.lv>);

4.3.3. "... arī nomirušā 'Kolizeja' vietā mums būs vēl viena laimes saliņa jeb laimētava" (anonīms diskusijas dalībnieks Interneta portālā TV-NET, *Skopums ir jāārstē*, 11.10.2004: <http://www.tvnet.lv>);

4.3.4. "Bet klienta vārdu mēs neizpaužsim. Laimētava atteikusies no citiem komentāriem šajā sakarā" (26.01.2005 informācija par dziedātājas A.Pugačovs laimestu kazino, pēc Krievijas laikraksta *Komsomojskaja pravda* ziņām u.c. avotiem, Interneta mājaslapā: <http://www.gay.lv>);

4.3.5. "Valodnieku interesi piesaistījuši arī vārdi, kas pagājušajā gadā nostiprinājuši savas pozīcijas, to vidū 'vingruma klubs', 'laimētava', 'lietpratējs'" (ziņu aģentūras BNS materiāls *Gada vārds – 'mēstule'*; 27.01.2005, Interneta portāls DELFI: <http://www.delfi.lv>; Interneta portāls TV-NET: <http://www.tvnet.lv>);

4.3.6. "Kā informē Rīgas Latviešu biedrības Latviešu valodas attīstības kopas koordinatore Maija Sinka, valodnieku interesi piesaistījuši arī vārdi, kas pagājušajā gadā nostiprinājuši savas pozīcijas. To vidū ir 'vingruma klubs', 'laimētava' (diemžēl lielākoties 'zaudētava'), 'lietpratējs' ('eksperta' vietā)" (*Mēstule, māsterplāns un valsts deg zilās ugunīs*, 29.01.2005, laikraksts *Zemgales Ziņas*: <http://www.zz.lv>);

4.3.7. "... Lasvegasa tā arī paliktu neliela pilsētiņa, ja Nevadas štata valdība 1931.gadā nebūtu legalizējusi azartspēles un 1941.gadā netiktu sākta milzīgu viesnīcu ar kazino un laimētavu celtniecība" (raksts *Lasvegasa*, Interneta enciklopēdija WIKIPEDIA; lapā pēdējās izmaiņas izdarītas 20.02.2005: <http://lv.wikipedia.org/wiki/Lasvegasa>);

4.3.8. "Rīgas mērs Gundars Bojārs vēlas mainīt domes noteikumu, liedzot azartspēļu firmām izkārtnēs norādīt darbības veidu, piemēram, uzrakstus 'Laimētava', 'Bingo zāle' vai 'Spēļu zāle'" (23.02.2005 preses apskats Rīgas pašvaldības portālā: <https://www.rigasdome.lv>);

4.3.9. "... vakaros visur rēgojas mirdzoši uzraksti ar laimētavu vilinājumiem. [...] Izkārtnēs ierosināts liegt norādīt darbības veidu, piemēram, rakstīt 'spēļu zāle', 'kazino', 'laimētava', 'bingo zāle', 'spēļu automāti' un tamlīdzīgi..." (Vanzovičs S., *Rosina aizliegta azartspēļu reklāmu, Neatkarīgā Rīta Avīze*, 23.02.2005: <http://www.alberts.lv>);

4.3.10. "Bet azartspēļu vietas, vilinot jau spēļu atkarīgos un vēl neatkarīgos ar mulsinošiem un daudzsolāšiem nosaukumiem kā, piemēram, laimētava, bijušas ārpus konkurences. Paši laimētavu, spēļu zāļu, kazino, bingo zāļu un tā tālāk īpašnieki atzīst, ka viņu biznesa uzturēšanai pilnīgi pietiek ar vienas spēļu zāles atvēršanu.. [...] Kurš ļoti gribēs spēlēt, tas spēlēs arī bez vilinošas reklāmas laimētavas logā.." (Gabre A., *Laimētavas palikušas zaudētājos*, laikraksts *Rīgas Balss*, 10.03.2005: <http://www.rblv>);

4.3.11. "... datu bāzē jau tagad apkopota informācija par visām spēļu zālēm un adresēm, kurās tās darbojas. Pēc vienkāršas kartes pārbaudot, vai laimētava atrodas Rīgas vēsturiskajā centrā vai Mežaparkā. Ja tā ir – datu bāzē tiks ievadīts arī termiņš, kad spēļu zālei jātop slēgtai" (Kļavis R., *Lēmums pret spēļu zālēm robains*, laikraksts *Diena*, 14.03.2005: <http://www.lsba.lv>);

4.3.12. "Tālu nav arī spēļu zāle 'Zilais dimants' F.Brīvzemnieka ielā 32, 'Spēļu nams' Graudu ielā, kā arī laimētava 'Bumerangs' Avotu ielā un viena no senākajām šāda veida izklaides vietām pilsētā 'Klondaika'" (Pastore K., Rjabcevs A., *Dienas tēma – liekulības tirgus ap azartspēlēm*, laikraksts *Kurzemes Vārds* (Liepāja), 18.03.2005: <http://www.kurzemes-vards.lv>);

4.3.13. "Turklāt liels labums naudas izteiksmē no šīm spēļu ellēm tiek pilsētas budžetam. Tātad, jo vairāk laimētavu, jo lielāks labums" (Pastore K., *Business, atkarība un atvесеjošanās. Mijiedarbībā*; laikraksts *Kurzemes Vārds* (Liepāja), 22.03.2005: <http://www.kurzemes-vards.lv>);

4.3.14. "Spēļu zāļu un laimētavu pārvietošanai uz minētajām vietām jānotiek līdz 2007.gadam" (*Azarta iežogošana*, diskusijas dalībnieces Aijas teksts, 08.06.2005: <http://www.dialogi.lv>);

4.3.15. ".. tikai par dažu šo būvju izmantošanu slēgts ilglaicīgs nomas līgums, un, kā par nelaimi, viens no tiem ir ar spēļu zāli Labirints – līdz 2013.gadam. Kā informēja pašvaldības aģentūras Rīgas dārzi un parki direktors Agnis Kalnkaziņš, savulaik šī laimētava faktiski uzbūvēta nelikumīgi – tā vienkārši piebūvēta klāt esošajam dārziņu namam. [...] pašvaldības īpašumā esošajās būvēs pie Vērmanes dārza izvietotas divas laimētavas..." (*Vērmaniša juceklīgā apbūve, Neatkarīgā Rīta Avīze*, 11.10.2005: <http://www.realty.lv/lat/news>);

4.3.16. "Pēc Škapara domām, 'laimētavu' atvēršanas bums sākās pēc tam, kad 2003.gadā Saeimā opozīcija ar Latvijas Pirmās partijas (LPP) atbalstu panāca likuma grozījumus.." (ziņu aģentūras LETA informācija *Pašvaldības prasa tiesības noteiktās teritorijās aizliegt azartspēles*; 14.12.2005, Interneta portāls APOLLO: <http://www.apollo.lv>);

4.3.17. "Valdība mēģinājusi arī cīnīties ar azartspēļu zālēm, kas nezināmu iemeslu dēļ ieguvušas 'laimētavu' nosaukumu" (Sauka E., *Lai kļūtu par čempionu, jātrenējas*; laikraksts *Zemgales Ziņas*, 03.01.2006: <http://72.14.221.104/search>);

4.3.18. "Šodien jau bez ironijas, bet ar nožēlu jāliek klāt vēl viena un jau starptautiska atpazīstamība – Rīga – 'laimētavu' pilsēta" (no arhitekta J.Dripes izteikumiem, *Pašapziņa zīmola meklējumos*, diskusijas materiālus apkopojis J.Ūdris, laikraksts *Latvijas Vēstnesis*, 03.02.2006: <http://72.14.221.104/search>);

4.3.19. ".. alus tirdzniecības apjomi ievērojami auguši ne tikai Kaļķu ielas un Doma laukuma alus dārzos, bet arī nelielos bāros un laimētavās ap 'Arēnu Rīga' un 'Skonto' halli" (Kolosovs D., *Vairāk par alu hokeja fanus interesē vienīgi vēl vairāk alus*; laikraksts *Diena*, 08.05.2006: <http://www.apollo.lv>).

4.4. No iepriekšējā punktā citētajiem materiāliem var konstatēt, ka vārds 'LAIMĒTAVA' Latvijas presē, Internetā (pat Interneta enciklopēdijā) un citos plašsaziņas līdzekļos diezgan konsekventi tiek lietots aprakstošā, proti, sugasvārda nozīmē, kā sinonīms apzīmējumam 'spēļu zāle' vai 'kazino', un netiek saistīts ar kādu konkrētu uzņēmumu, izņemot gadījumus, kad savu spēļu zāļu pilnu nosaukumu norādījusi pati SIA ALFOR (piemēram, azartspēļu organizēšanas vietu sarakstā, kas nodots izziņu dienestam) vai arī tiek nolasīti konkrētas SIA ALFOR spēļu zāles noformējumā izmantotie uzraksti. ApP nevar piekrist apelācijas iesniegumā paustajam viedoklim, ka "no.. pievienotajām izdrukām ir redzams, ka vārds 'LAIMĒTAVA' netiek lietots kā sinonīms vārdiem 'spēļu zāle' un 'kazino'", jo arī konkrētajā, iesniegumā pievienotajā, izdrukā (4.3.10.p.) ir vairākkārt nepārprotami nolasāms vispārīgs, ar konkrētu uzņēmumu nesaistīts apzīmējuma 'LAIMĒTAVA' lietojums ("paši laimētavu, spēļu zāļu, kazino, bingo zāļu un tā tālāk īpašnieki"; "spēlēs arī bez vilinošas reklāmas laimētavas logā.."). Turklāt liela daļa no iepriekš minētajiem piemēriem (4.3.1.-9.p.) attiecas uz laiku pirms izskatāmās preču zīmes pieteikuma datuma (25.02.2005), tātad šāds vārda 'LAIMĒTAVA' lietojums izpaudies jau pirms brīža, kad SIA ALFOR izskatāmo apzīmējumu (patstāvīgi, atsevišķi no citiem apzīmējumiem, kurus tā izmanto saistībā ar savām spēļu zālēm) pieteikusi reģistrācijai, lai iegūtu uz to izņēmuma tiesības.

4.5. Ir pamats piekrist ekspertīzes apsvērumam, ka šis apzīmējums jau ir nostiprinājies latviešu valodā kā jēdzienu 'spēļu zāle' un 'kazino' sinonīms. Vārdu 'LAIMĒTAVA' ar šādu nozīmi atzinīgi novērtējuši latviešu valodas speciālisti diskusijās, kas 2004.gada sākumā un 2005.gada sākumā tika veltītas iepriekšējā gada populārākajiem jaunvārdiem un "nevārdiem" (nevēlamam vārdiem un izteikumiem). Tomēr ir būtiski, ka vairums minēto publikāciju neattiecas vienīgi uz valodnieku diskusijām, bet atspoguļo ikdienas valodas praksi, arī sakarā ar sabiedrības interesi par azartspēļu nozares darbību un regulējumu Rīgā un citur Latvijā.

4.6. Vārda 'LAIMĒTAVA' lietojums ikdienas valodā izskatāmo gadījumu tuvina LPZ/99 6.panta pirmās daļas 4.punktā paredzētajiem apstākļiem: kā preču zīmes neregistrē apzīmējumus, kas sastāv vienīgi no tādiem apzīmējumiem vai norādēm (vispārīgiem apzīmējumiem), kuras attiecībā uz pieteiktajām precēm vai pakalpojumiem kļuvušas vispārpieņemtās ikdienas valodā vai godprātīgās un vispārattīstās komercdarbības paražās. Taču arī šis likuma noteikums attiecas uz tādu apzīmējumu kategoriju, kuriem trūkst atšķirtspējas (sugasvārdi jeb vispārīgi apzīmējumi atšķirtspējas trūkuma dēļ nespēj veikt preču zīmes funkcijas). Līdz ar to LPV lēmums nav uzskatāms par kļūdainu tāpēc vien, ka tajā dota atsauce uz LPZ/99 6.panta pirmās daļas 2.punkta noteikumiem, bet 6.panta pirmās daļas 4.punkts nav minēts.

4.7. Vārda 'LAIMĒTAVA' specifiskais atveidojums reģistrācijas pieteikumam pievienotajā attēlā – ar sarkaniem, retinātiem burtiem – jāuzskata par tādu vizuālu (grafisku) īpatnību, kas apzīmējumam nepiešķir atšķirtspēju salīdzinājumā ar vārdisko apzīmējumu pašu par sevi, jo šādu īpatnību vidējais patērētājs neievēro un attiecīgo reklāmas uzrakstu lasa kā jebkuru citu (grafiski

neitrālu) vārdisku apzīmējumu. Par to zināmā mērā liecina arī iepriekš minētās publikācijas: nevienā no tām autors (vai runātājs) neatzīmē šādu izpildījuma niansi reklāmā.

5. Apelācijas iesniedzējs minējis argumentu, ka SIA ALFOR pieteikto apzīmējumu izmanto jau ilgstoši, kopš 2002.gada marta, tātad vismaz gadu agrāk, nekā to sākušas lietot citas personas. ApP rīcībā nav pamatojuma, lai apstrīdētu šādu faktu. Taču vienlaikus ir jāatzīmē, ka SIA ALFOR nav veikusi darbības, lai kavētu vārda 'LAIMĒTAVA' brīvu izmantošanu ikdienas valodā, ārpus savas komercdarbības. Situācijā, kad valodas speciālisti divreiz (2004.gada sākumā un 2005.gada sākumā) apsprieda vārdu 'LAIMĒTAVA' kā izdevušos jaunvārdu un šīs diskusijas tika plaši atspoguļotas presē, personai, kas pretendēja uz tā izmantošanu vienīgi saistībā ar savām azartspēļu organizēšanas vietām, bija iespēja publiski izteikt savu attieksmi un popularizēt šo vārdu kā savu preču zīmi. Par šādiem pasākumiem lietā ziņu nav. ApP atgādina, ka likums skaidri paredz preču zīmes īpašnieka tiesības iebilst pret reģistrētas preču zīmes nostiprināšanu sugasvārda nozīmē: "Ja reģistrēta un spēkā esoša preču zīme iekļauta vārdnīcā, enciklopēdijā vai citā līdzīgā uzziņu krājumā, radot iespaidu, ka tas ir sugasvārds (vispārīgs jēdziens) attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, kuriem tā reģistrēta, pēc preču zīmes īpašnieka pieprasījuma uzziņu krājuma izdevējs nodrošina, lai ne vēlāk kā nākamajā uzziņu krājuma izdevumā attiecīgajai preču zīmei būtu pievienota norāde, ka tā ir reģistrēta preču zīme. Šis noteikums ar nepieciešamajām izmaiņām piemērojams arī uzziņu krājumiem elektronisku datu bāzu formā" (LPZ/99 4.panta desmitā daļa). Likumā gan nav tieši regulēta iespēja iebilst pret preču zīmes lietojumu sugasvārda nozīmē ārpus uzziņu krājumiem, tomēr ir loģiski secināms, ka likums to neaizliedz. Kā zināms no speciālās literatūras, pastāv dažādi paņēmieni, kā nepieļaut vai kavēt preču zīmes pārvēršanos par sugasvārdu, piemēram, zīmes konsekventa izdalīšana no pārējā teksta (ar lielo sākumburtu, visiem lielajiem burtiem, pēdīgām vai citādi), brīdinājuma marķējuma lietošana pie preču zīmes (aplī ietverts burts R, speciāls brīdinājuma teksts, dažās valstīs – burti TM). Pat vienkārša reklāmas kampaņa, kurā būtu skaidri norādīts, ka 'LAIMĒTAVA' ir tikai SIA ALFOR spēļu vietu nosaukums, varēja palīdzēt stiprināt šā apzīmējuma saistību ar konkrēto tirgus dalībnieku.

6. Šādā situācijā pasīvs konstatējums, ka citas personas (ieskaitot valodniekus) ir nepareizi uztvērušas SIA ALFOR radīto jaunvārdu, nerada priekšnoteikumus, lai pastiprinātos šā apzīmējuma atšķirtspēja, tas ir, spēja veikt preču zīmes funkcijas tirgū. Lietā esošo materiālu kopums (SIA ALFOR iesniegtie un citi) nepārliecina par to, ka pieteiktais apzīmējums tā lietošanas rezultātā patērētāju uztverē būtu ieguvis atšķirtspēju attiecībā uz konkrētajiem pakalpojumiem, un tādēļ būtu pamats piemērot LPZ/99 6.panta trešās daļas noteikumus, kas paredz, ka preču zīmes reģistrāciju nevar atteikt uz šā panta pirmās daļas 2., 3. vai 4.punkta noteikumu pamata, ja zīmes lietošanas dēļ tā Latvijas attiecīgo patērētāju uztverē ir ieguvusi atšķirtspēju attiecībā uz reģistrācijai pieteiktajām precēm un pakalpojumiem. Turklāt pieteiktā apzīmējuma lietojuma piemēri vairākos gadījumos izraisa iespaidu, ka pats apelācijas iesniedzējs nav centies vārdu 'LAIMĒTAVA' patērētājiem demonstrēt kā preču zīmi, bet – tieši otrādi – ir veicinājis tādu priekšstatu, ka šis vārds ir aprakstošs apzīmējums, kas tikai norāda azartspēļu vietu. Tā, piemēram, gandrīz visos lietā esošajos materiālos, kas demonstrē spēļu namu izkārtnes (sākot jau ar 14.03.2002 apstiprināto izkārti Rīgā, Marijas ielā 15), vārds 'LAIMĒTAVA' ir atveidots izmēros mazāks, pakārtots vārdam 'FENIKSS'. Tas pats ir konstatējams arī jau reģistrētajās kombinētajās preču zīmēs **F FENIKSS LAIMĒTAVA** (fig.) (reģ. Nr. M 52 649) un **F FENIKSS LAIMĒTAVA** (fig.) (reģ. Nr. M 52 650): uzraksts 'LAIMĒTAVA' ir mazāks un atrodas zemāk par uzrakstu 'FENIKSS', tādējādi radot iespaidu par paskaidrojošu apzīmējumu, uz kuru izņēmuma tiesības var neattiekties. Dažos gadījumos uzraksts 'LAIMĒTAVA' spēļu nama noformējumā atkārtojas vairākkārt (katrā ēkas fasādē vai katrā logā) un pēc mēroga un izpildījuma rakstura maz atšķiras no citiem, blakus esošiem paskaidrojošiem uzrakstiem (piemēram, 'BĀRS', 'RESTORĀNS', 'SPĒĻU ZĀLE', 'SPĒĻU CENTRS'). Tas attiecas arī, piemēram, uz SIA ALFOR spēļu centru Rīgā, Centrālās stacijas laukumā, brīvēstāvošā ēkā. ApP uzskata, ka šā spēļu centra noformējumā patērētāju galveno uzmanību neapšaubāmi pievērš lieliem sarkaniem burtiem veidotais un augstu novietotais uzraksts 'FĒNIKSS'. Turpretī ap ēkas perimetru vairākkārt atkārtotais uzraksts 'LAIMĒTAVA' ne pēc mēroga, nedz izpildījuma (balti burti uz zaļa fona) neatšķiras no līdzīgi vairākkārt atkārtotā uzraksta 'SPĒĻU CENTRS'. Līdz ar to šie uzraksti joslā gar ēkas jumta malu ir uztverami vienīgi kā paskaidrojoši teksti.

III. Ņemot vērā šā lēmuma I un II daļā minētos argumentus un secinājumus, pamatojoties uz likuma *Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm* 6.panta pirmās daļas 2.punktu un vadoties no minētā likuma 19.panta noteikumiem par apelāciju izskatīšanu, Apelācijas padome **nolemj:**

1. noraidīt uzņēmēj sabiedrības SIA ALFOR (Latvija) apelāciju par Patentu valdes lēmumu par preču zīmes **LAIMĒTAVA** (fig.) (pieteik. Nr. M-05-296) reģistrācijas atteikumu;

2. Patentu valdes Preču zīmju un dizainparaugu departamentam un Valsts reģistru un dokumentācijas departamentam, pamatojoties uz šo lēmumu, likumā *Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm* noteiktajā kārtībā izdarīt Valsts preču zīmju reģistrā, kā arī citā LPV dokumentācijā nepieciešamos ierakstus, kas ir saistīti ar preču zīmes **LAIMĒTAVA** (fig.) (pieteik. Nr. M-05-296) reģistrācijas atteikumu.

Apelācijas padomes lēmumu, kas pieņemts, izskatot apelāciju par Patentu valdes lēmumu, apelācijas iesniedzējs (preču zīmes pieteicējs) var pārsūdzēt tiesā triju mēnešu laikā no lēmuma noraksta saņemšanas dienas; pieteikuma iesniegšana tiesā aptur lēmuma izpildi jeb stāšanos spēkā (likums *Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm*, 19.panta astotā daļa). Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 122.pantu pieteikums par ApP lēmuma atcelšanu iesniedzams Administratīvajā rajona tiesā.

Šis lēmums, ja tas nav pārsūdzēts noteiktajā laikā, saskaņā ar ApP noteikumu 61.punkta 2.apakšpunktu stājas spēkā pēc tam, kad notecējis termiņš tā pārsūdzēšanai.

ApP sēdes priekšsēdētājs /paraksts/ J.Ancītis

ApP sēdes loceklis: /paraksts/ K.Krūmiņš

/paraksts/ D.Liberte